

ŞARKA VİRÜS HASTALIĞI (*Plum Pox Potyvirus: PPV*) ve MÜCADELE OLANAKLARI

Dr. Melike YURTMEN

Dr. Adalet HAZIR

Dr. Hakan FİDAN

Tanımı ve Yaşayışı:

Hastalık etmeni virüs, uzak mesafelere vejetatif olarak aşu kalemi/gözü, fidan gibi üretim materyaliyle, kısa mesafelere de yaprakbiti vektörlerince (Hemiptera: Aphididae) non-persistent olarak taşınırlar. Bu tip taşınmada, vektörler çok kısa sürede (30 saniye kadar) yaprakta emgi yaparak virüsü alır ve en geç 1 saate kadar sağlıklı bitkiye taşır. 20 kadar yaprakbiti türü PPV'nin vektörüdür.

Belirtileri:

- ◆Çiçek petallerinde koyu pembe çizgiler şeklinde renk kırılmaları
- ◆Yapraklarda; damar çevresinde açık yeşil renk değişikliği, damar bantlaşması, sarıdan yeşile değişen halka, bant ve çizgi şeklinde lekeler.
- ◆Meyvede; sarı renkli halka ya da çizgi şeklinde oluşumlar, yüzeyinde deformasyonlar. Özellikle kayısı ve erikte girintili-çukuntılı yapılar ve kahverengileşme
- ◆Çekirdekte yalnızca erik ve kayısıda belirtiler verir. Özellikle kayısı çekirdeğinde meyve etinin izdüşümü şeklinde çekirdekteki kısımda sarı halka ya da çizgi şeklinde lekeler tipiktir.

Dr. Melike YURTMEN

Dr. Melike YURTMEN

Dr. Melike YURTMEN

PPV'nin Meyvelerdeki Tipik Belirtileri

Ekonomik Önemi:

- ◆Şarka, sert çekirdekli meyve türlerinin en önemli hastalığı olup hastalıklı türlerde ürün kaybının yanı sıra elde edilen ürünün pazar değerini sıfırladığından oldukça önemli ekonomik kayıplar oluşturur.
- ◆Etmenin varlığı bilinen yerlerden ihracata ürün gitmesi mümkün olmayıp, iç pazarda tüketilmesi de yok denecek kadar az bir olasılıktır.

Dr. Melike YURTMEN

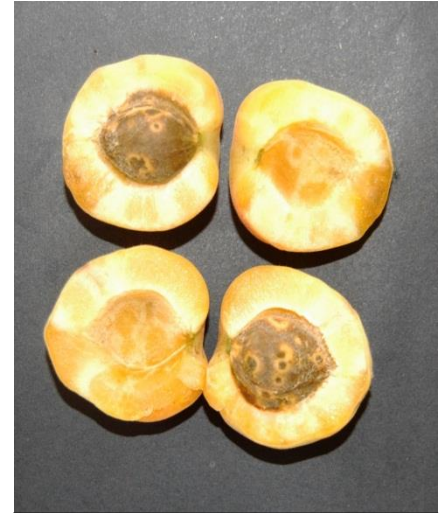

Dr. Melike YURTMEN

Şarka Hastalığına Ait Yaprak Belirtileri

Mücadelesi:

- ◆Hastalığın bulaşmasını engellemek üzere alınacak tedbirler, tedavisi mümkün olmayan bu virüsün mücadelesinde en temel yöntemdir.
- ◆Virüsten ari sertifikalı fidan kullanılmalıdır.
- ◆Virüs vektörü yaprakbitlerinin mücadelesi Zirai Mücadele Teknik Talimatında önerildiği şekilde yapılmalıdır.
- ◆Konukçusu olan yabancı otlar ile sert çekirdekli meyve bahçelerinde Zirai Mücadele Teknik Talimatında önerildiği şekilde mücadele edilmelidir.
- ◆İç ve dış karantina listesinde yer alan bu virüs ile bulaşık alanlar saptandığında imha edilmelidir (eradikasyon).
- ◆Hastalığın görüldüğü bahçelerden kesinlikle çoğaltım materyali alınmamalıdır.
- ◆Temini mümkün ise dayanıklı çeşit kullanılmalıdır.

Şarka'nın Meyve Çekirdeğindeki Belirtisi

KAYNAKLAR

- Anonymous, 2008.** Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Zirai Mücadele Teknik Talimatları, Cilt: 4, Ankara.
- Yurtmen, M., Hazır, A. ve Fidan, H., 2011.** Sert Çekirdekli Meyvelerde Görülen Şarka Virüs Hastalığının Son Durumunun Belirlenmesi ve Mücadele Olanaklarının Ortaya Konulması. TAGEM Bitki Sağlığı Araştırmaları Daire Başkanlığı Sonuç Raporu, Ankara.